

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 31. MAJA ROKU 1799. W PIĄTEK.

z Berlina dnia 25. Maja.

Wczoraj w wieczor Najjaśniejszy Pan po skończonych tutejszych rewiiach, powrócił do Potsdamu, a dzisiaj jeszcze zrana rozpoczął podróż swoją dla odbycia rewii w krajach *Magdeburgskich, Westfalskich i Anspach-Baireuth.* Królowa Jmć do niektórych z tych miejsc będzie Najjaśniejszemu Panu w podróży towarzyszyć.

Przybył na dniu 23. kurier *Francuski*, przywiozł wiadomość, iż terazniejszy Posel Rządy *Francuskiej* przy Dworze *Pruskim* Obywatel *Sieyes*, został obrany członkiem Dyrektoryatu, na miejscu wysłanego przez los Dyrektora *Reubel.* — Hrabia *Stackelberg* przybył tu z *Rossji.*

z Wiednia dnia 22. Maja.

Na podziękowanie Panu Bogu za powodzenia użyżone wojskom *Cesarzkim*, rozkazał *Cesarz Jmć* we wszystkich Krajach dziedzicznych trzydniowe nabożeństwo, które tu na dniu 19. t. m. w Kościele Metropolitalnym przez uroczyste *Te Deum* początek swój wzięło. *Cesarz Jmć* i *Cesarzowa*, tudzież W. Xiążę i Xiężna *Toskańscy* wraz z całą familią i dworem *Cesarzkim*, temu nabożeństwu przytomni byli. W czasie *Te Deum* potrojna salwa dana była z armat na wały zatoczonych. — *Cesarz Jmć* za znakomite usługi w terazniejszej wojnie okazane, raczył nadać Generalowi kawalerji *Melas* i Generalowi Kwatermistrzowi *Margrabiemu Chatelet* Krzyż Komandorski, Pułkownikowi *Kuesovich* Krzyż *Maryi Terezy*, Generalowi-Majorowi *Fukoffowich*, raczył dać regiment 48my piechoty nowo utworzony.

Z Raportem Arcy-Xięcia *Karola* względem operacyow *F. M. L. Hotze* przyślanym, zgadza się zupełnie to, co donosi *F. M. L. Bellegarde*. Według doniesienia tego, Pułkownik *Strauch* na dniu 9. t. m. po bardzo przykrych marszach stanął z brygadą swoją w *Chiavenna*, dokąd Podpułkownik *Leloup* z przedniej straży Generała *Fukoffowich* dniem wprzody przybył. Nieprzyjaciel ieszcze na dniu 7. zaczął się cofać z *Chiawenny* przez dolinę *St Giacomo* ku *Splügen*, a w *Chiawennie* zostawił 32. armat, które od naszych wojsk zajęte zostały. Pułkownik *Strauch* wzmocniony kilku batalionami, ścigał nieprzyjaciela do *Splügen*, a Pułkownik Xiążę *Wiktor de Rohan* przeszedł przez *Bellinzona*, dla zabronienia mu przejścia przez *Bernardin*. W marszu swoim brygada Pułkownika *Strauch* miała wiele zawałów, pokonania, przy *Pianca* musiała dwa dni się zatrzymać, i kazać śnieg szuflami umiatać przy *Casa St Marco*, gdzie śnieg na 15. stop wysoko leżący, niepodobną dla wojska czynił przeprawę. Komunikacya głównego korpusu *F. M. L. Bellegarde* z *Chiawenną* przez takową operacyą została przywróconą, i poczynione były przygotowania nieprzyjaciela dopóty od gór *Julien* i *Albula* przez różne oddziały trudzić, dopóki działania *F. M. L. Hotze* nie były dokonane, dla poparcia którego przez góry *Tavos* i *Albula* *F. M. L. Bellegarde* wszelkie przygotowania poczynił. Pułkownik *laMarseille* zajął w *Albuli* armatę 36-liniową. W *Malagio* także i innych miejscach na drodze ku *Chiawennie* znalezione zostały rozmaite wojenne nieprzyjacielskie zapasy, iako to: proch, broń, wozy etc., a większą część ich nieprzyjaciel sam w swoim cofaniu zniszczył. Zamiarem głównym nieprzyjaciela było połączyć się z *Chiawenny* przez górę *Septimer* z Generałem *Lecourbe* pod *Lenz*, wstrzymanym jednak od tego został od przedniej straży *F. M. L. Bellegarde* i przymuszony cofnąć się za *Splügen*.

Nadzwyczajny dodatek do gazety Dworskiej pod dniem 18 Maja donosi co następuje. „*F. M. Suwarow* przyśłał kurierem dalsze działań wojennych opisanie. Ponieważ wszystkie wiadomości zapewniały, iż flaby tylko garnizon w mieście *Tortonia* był zostawiony, przeto *F. M.* rozkazał *G. M. Rossyjskiemu* Xiążęciu *Pankrazion* pod *Pawią* będącemu, przejść przez *Po* z swoją przednią strażą, złożoną z 1. regimentu strzelców, z 2 batalionów grenadierow, 2 batalionów muszkietierow i 2 regimentów kozaków pod komendą Pułkownika *Grakow*, którzy przepłynąwszy tę rzekę na łodziach, udali się do *Voghe-*

ry. Zaraz potem zaczęto rekognoskowanie *Tortony*, przy którym postrzeżono, iż nieprzyjaciel nowe posiłki tamże wprowadził. Xiążę został potem wzmocniony przez *G. Karaczay* kilku batalionami i szwadronami. Gdy jednak nazajutrz przyszła wiadomość, iż nieprzyjacielski *G. Moreau* z dwiema dywizjami *Victor* i *Grenier* równie iak z tym wojskiem które z *Turynu* i innych miejsc zebrał przy *Alexandryi* nad rzeką *Bormida* stanął, przeto *F. M.* całą armią zwrócił ku *Tortonie*. Dwie dywizje *Zoph* i *Fölich* pod komendą *G. Melas* pomaszerowały po zajęciu ważnego stanowiska *Borio*, przez *Placencję* (gdzie *Po* przeszły) do *Boghera*, a na dniu 9 przez *Ponte Coronne* do *Tortony*. W tymże samym dniu za nadejściem nocy General kwatermistrz margabia *Chatelet* z kilku batalionami i szwadronami atakował bramę *Voghera*, a za pomocą mieszkańców, którzy ieszcze w sercu wiernymi poddanymi Króla swego byli, pomimo ognia kartaczowego z cytadeli, bramę tę wysadziwszy, miasto ufortyfikowane *Tortona* która jest kluczem do *Piemontu* zdobył. Przy tej wyprawie przytomnym był General *Rossyjski* Xiążę *Gorczałow*, wojska przyjęte zostały od mieszkańców wpośród największych okrzyków radośnych; miało być przez całą noc oświecone, a nazajutrz o godzinie 10 *Te Deum* w Kościele śpiewane było. Armat w mieście mało znaleziono, a nieprzyjaciel z 700 ludźmi w cytadeli się zamknął, do której oblężenia zaraz 4 bataliony przeznaczone zostały. W *Tortonie* nieprzyjaciel zostawił 250 rannych i chorych pomiędzy którymi 12. oficerow znajdowało się. Na dniu 10. armia przeszła rzekę *Sarvia*, która tak była bystra, iż niepodobnieliśmy znaleźć mostu na niej stawiać, wojsko, przeto musiało po pas w wodzie broczyć, a Armia połączyła się przy *Torre di Garrofole* z przednią strażą *Rossyjską*. *G. Fukoffowich* z brygadą swoją wkroczył przez *Navarre* do *Voicelli*, a przednia straż jego pod komendą Pułkownika Xiążęcia *Karola de Rohan*, zdobyła ważną fortecę *Ivrea*, z 30. armatami i znaczną amunicją. Jeden oddział z korpusu wspomnianego Generala zabrał także fortecę *Aronę* z 17. armatami. Xiążę *Wiktor de Rohan* wkroczył z korpusem od 2000. ludzi do jeziora *di Como*, i przymusił nieprzyjaciela do spalania dwóch tamtejszych szalup kanonierskich, trzeci zaś sam zabrał, ciągnie on za pomocą mieszkańców krajo- wych, którzy się wszędzie uzbierali naprzeciw korpusowi *Francuzow* cofniętemu do okolicy *Chiavenna*. Kanton także *Szwajcarski Uri* i okolica *Bellinzona*, podniosły insurrekcyą przeciw *Francuzom*. Maior *Luzioni*, który z partją 30. huzarów do *Piemontu* wkroczył, cały lud tamtejszy do wzięcia broni pobudził, walczy on wraz z wojskami naszymi, a wspomniany Maior posunął się już przez *Dora Paldea*, aż do *Chivas* o 2. poczty od *Turynu*. Pułkownik *Strauch* z 5000. ludźmi, który z *Turylu* przez *Val Brembana* wkroczył, odpędził nieprzyjaciela z *Morbegno*, a Maior strzelców *Tyrolskich Fedrigni* maszeruje z 800. ludźmi przez *Edolo* do *Tiranno* w *Waltelinie*, *F. M.* spodziewa się, iż za pomocą tych rozmaitych działań równie iak operacyow *F. M. L. Bellegarde*, *Waltelina* wkrótce od nieprzyjaciela opuszczoną zostanie. Przeciw nieprzyjacielskiemu *G. Mondrichard* *F. M. Suwarow* wysłał *F. M. L. Ott* z 5000. ludzi piechoty i 1500. koni, ten wkroczył już aż do *Modeny*, poczem nieprzyjaciel cofnął się ku *Ponte Tremoli*. Przez co żywność z obfitych prowincyow *Ferrary*, *Bononii*, i *Modeny* zapewniona jest dla armii, a kraj *Parmeński* zostanie z rąk *Francuzkich* wyrwany. Od korpusu oblegającego *Pizzighetone* *F. M. L. Kaim* z 6. batalionami i 4. szwadronami wchodzi do głównej armii pod *Tortona* stojącej. *G. Hohenzollern* z 4ma batalionami przeznaczony został do *Medyolanu*, aby połączywszy się z 6. batalionami *G. Lautermanna*, oblężenie zamku *Medyolańskiego* coraz ścisłyszczym uczynić, 4. szwadrony kawalerji, których *G. Hohenzollern* nie potrzebował, przeznaczone zostały do wzmocnienia *G. Fukoffowich* w *Piemontcie*.

Drugi Dodatek do Gazety Dworskiej pod dniem 19. Maja jest w następującej osnowie: „*Arcy-Xiążę Karol* przyśłał wiadomość, iż *F. M. L. Hotze* na dniu 14. z rana atakował wawoz *Luciensteig* i zdobył go, przy tej okazji prawie cała 14. pułbręgada nieprzyjacielska została wzięta w niewolę, i 8. armat jest zdobytych. *F. M. L. Hotze* ma nadzieję w dalszym wkraczaniu więcej ieszcze zdobyć niewolnika, ponieważ nieprzyjaciel stał w *Prättigau*, a wojsko nasze już było przy moście, przez który gościniec prosił idzie do *Koiru*, do którego *Arcy-Xiążę* spodziewa się, iż wojska nasze ieszcze na dniu 14. wkroczyć musiały. „

Trzeci Dodatek do Gazety Dworskiej pod dniem 21. Maja był w następującej treści: „*Arcy-Xiążę Karol* przyśłał dalsze szczegóły powyższych ważnych operacyow *F. M. L. Hotze* w kraju *Gryzonow*. Oddziały nieprzyjacielskie widząc się być ściśnione w gorach przez kolumny *G. Hiller* i Pułkownika *Plunquet*, cofnęły się aż do *Farna*, w zamiarze uchylenia się do *Zizers*, albo do *Koira* gdy jednak uyrzali, iż *F. M. L. Hotze* jest w posłelży punktu tego, gdyż *Koir* dwoma batalionami już był osadzony, przeto widzieli się być przymuszonymi poddać się w niewolę. Liczba ienców składa się z 1000. ludzi i 80. oficerow z jednym sztandarem. Procz tego na dniu 14. przy okoliczności zdobycia wawozu *Luciensteig*, pomimo wspomnioney pułbręgady i 8 armat, w dalszym ściganiu nieprzyjaciela zajęte zostały 2 kompanie *Grenadierow* z 4ma armatami, *F. M. L. Hotze* rekognoskował nieprzyjaciela na dniu 15. pod *Reichenau*, i czynił mocno demonstracye przeciw *Ragatz*, gdzie 2000. *Francuzow* było rozłożonych. Zaszła potem bitwa, po której nieprzyjaciel przymuszony do cofnienia się, spalił most na jeziorze *Pfesser*, niemniej jednak ściganym był aż za *Fettes* i część wojska jego zapędzona została do *Sargans*, lecz po przypuszczonym ataku nieprzyjaciel w nocy d. 16. i z tamtąd wyruszył, a *F. M. L. Hotze* wszedł do *Sargans*. W tymże samym czasie *F. M. L.* odebrał wiadomość, iż Pułkownik Hr. *St. Julien* stał w *Lenz*, a *F. M. L. Hr. Hadick* w *Felisur*. Nieprzyjaciel cofnął się ku *Fufis*, dla połączenia się zapewne z obozem *Reichenau*, a potem iedyną otwartą dla niego drogą cofania się przez górę *St. Gotarda*, gdy jednak lud wszędzie bunt podniósł, gdy Pułkownik *Strauch* zacięsnął przeyscie przez wawoz *Splügen*, i *F. M. L. Hotze* przez wawoz *Gunkel*, a domyslać się także potrzeba, iż *F. M. L. Bellegarde* zapewne wszedł do *Koiru* i *Fufis*, przeto wniosek ztąd wypada, iż korpus nieprzyjacielski od 7. tysięcy ludzi w bardzo niebezpiecznym, a przez wzgląd retrady swoiey w bardzo złym stanie znajduje się. Dla ułatwienia ataku *F. M. L. Hotze* do *Luciensteig*, *Arcy-Xiążę Karol* uczynił w tymże samym czasie demonstracyą nad *Renem*, co miało dobre skutki, gdyż korpus nieprzyjacielski od 17. tysięcy ludzi ściąggnęło się pod *Szafluzę*, i wstrzymane zostało od wyflania wszelkich oddziałow przeciw *F. M. L. Hotze*. Według raportu *F. M. L. Kospoth* *G. Meerveld* atakował na dniu 14. w nocy stanowisko nieprzyjacielskie w *Dudenheim*, gdzie 3. oficerow i 60 *Grenadierow* *Francuzkich* odpor czyniących, wyciętych, a 1. oficer 4. ludzi i 14. koni zajętych zostało.

Gazeta Dworska pod artykułem z *Francyi* wzmiankuje także, iż wyflane rozkazy od Rządu do *G. Macdonald* zaleciły mu, aby nie cofał się z *Neapolu*, lecz ciągle się utrzymywał. Ztąd wnoszą tym bardziey, iż flota *Brestieńska* na morze szrodziemne jest przeznaczona. z Londynu dnia 10. Maja.

O Flocie *Brestiejskiej* i jej przeznaczeniu, ieszcze nie pewnego nie odebraliśmy. Przy brzegach *Irlandzkich* żaden okręt nieprzyjacielski nie dał się widzieć, wylsyko wiet potwierdza domysł, iż flota *Brestiejska* popłynęła do *Portugalij* i *Cadix*, dla uskutecznienia najprzód wyprawy przeciw *Lizbonie*, a potem połączenia się z flotą *Hiszpańską*, i uderzenia na Lorda *St Vincent*, Lord *Bridport* ciągle z flotą swoją stoi przy przylądku *Clear*. Jeden

okręt z floty jego schwycił *Lugra Francuzkiego*, który wioził depesze Rządowe do Admirala floty *Francuzkiej*. W tych władze mowa była o przeznaczeniu floty do *Irlandyi*. Pakiet wrzucony z *Lugra* w morze, a potem od naszych maytkow wyratowany, był adresowany do *Francuzkiego* Generala brygady w *Irlandyi* z wiadomością, iż flota *Brzejska* z wielką liczbą wojska lądowego, zbliża się do brzegów *Irlandyi*. Wielu jednak mniema, iż wspomniany *Lugra* umyślnie był posłany z takowymi depeszami, aby zoltawczy schwytaniem, wprowadził w błąd wszystkich, względem prawdziwego przeznaczenia floty. Jeżeli można dać wiarę niepodobnym domysłom naszych Pism Ministerjalnych, flota *Francuzka* przeznaczona jest do *Indyów*, dokąd popłynę dla wyparcia Admirala *Rainier* z karawelu *Babelmandelskiego*, i przez opanowanie *Mangalore*, złączenia się z *Tippo-Saibem*, i otworzenia sobie komunikacji morzem czerwonym z Generalem *Buonaparte*.

Na jednym *Lugrze Francuzkim* w tych dniach schwytanym znajdował się Kapitan mający przy sobie instrukcję dla buntowników *Irlandzkich*. Wyście floty *Brzejskiej* sprawiło wielkie w tym Królestwie poruszenie. Lord *Cornwallis* rozkazał popuścić wszystkie drogi i mosty, w przypadku gdyby miał wylądować. Do wszystkich okolic nadbrzeżnych poroższano artylleryą i amunicją. Wojska które do *Anglii* powrócić miały znowu pozostaną. Garnizon w *Dublinie* musiał stać w gotowości do marszu. W mieście tym widzieć można było największy zgilek wojenny. Procz tego widzieć się tam znowu daie ukryty duch insurrekcyi, a ziednoczeni *Irlandczycy* na schadzках swoich nowe plany ułożyli. — Tuższy telegraf jest w ustawicznym poruszeniu, i na wszystkie strony posyłki w okrętach poślane zoltaly. — Pogłółka, iż Rząd stara się teraz przyłożyć nowych starań do zawarcia pokoju powszechnego, i że w tym celu Lord *Malmesbury* do *Paryża* posłany zostanie, wśród terażniejszych okoliczności nie znajduje wiary. — Pół oświadczył, iż na dniu 27 poda nowy plan likwidacji. — Zniesienie aktu *habeas corpus* ma trwać aż do 1 Marca 1800. — *Duński* okręt do *Portsmouth* przybył widział flotę *Francuzką* od 37 żaglow na dniu 28 Maja w stanowiątku *Biscaya* potem przy przylądku *Ortega* na brzegach *Hiszpańskich*. Na dniu 2 Maja spotkał tenże okręt na morzu dwie fregaty *Angielskie*, którym oznaymiał tę wiadomość, po czym jedna z tych fregat popłynęła za nieprzyjacielem dla uważania go, druga do Lorda *Bridport*. Na dniu 7 tenże okręt spotkał eskadrę Admirala *Whitsheds* o 18 mil na zachód od *Plymouth*. Szalupa *Childers* powiozła depesze od Lorda *Bridport* Lordowi *St Vincent*. Sam Lord *Bridport* nie popłynął na morze szrodziemne.

Okręt *Amerykański* z 15 tysięcy broni który zapewne do *Irlandyi* był przeznaczony, schwytany zoltal i do *Jarmouth* przyprowadzonym. — Hrabstwo *Antrim* w *Irlandyi* nową podniosło rewolucję.

Mówią jakoby *Xiaze d'Ossuna* przyjechał do *Paryża* dla ulkarzania się na rozmaite uciążliwości popełnione w *Hispanii* imieniem Rządu *Francuzkiego*. Dyrektoryat ulkarzał się przeciwnie na bezczynność *Francuzką*. Po tych obuflonnych zazaleniach umowiono się, iż *Hispania* dostarczy dla *Francyi* 20. okrętów liniowych, a te *Francya* łama wezmie na swoy koszt. Minister *Francuzki* *Bruix* popłynął z tego powodu do *Cadix*, dla urządzenia tamże 20. okrętów liniowych *Francuzkich*, i zabrał z sobą wielu nadkompletowych officerów i maytkow, tudzież trzy tyfiące *Belgickich* marynarzow i robotników około kanałow dla umieszczenia ich na flocie *Hiszpańskiej*. — Felcer *Wright* odkrył, iż Hrabstwa *Down* i *Antrim* zupełnie do insurrekcyi są przygotowane. Wiele ludzi w Hrabstwie *Antrim* chęlpilo się, iż jeszcze na dniu 5. Maja *Francuzi* wylądają. *Wright* miał także zeznać, iż od 4ch miesięcy przeszło 40. tyfiący broni do pułnocney *Irlandyi* na ląd wysadzono dla użytku insurgentow.

Eskadra Admirala *Whitshed* z pięciu okrętów liniowych i dwóch fregat złożona, wypłynawszy d. 6. t. m. z *Plymouth*, odebrała rozkaz połączenia się z Lordem *St. Vincent*. We wszystkich warsztatach okręty sposobne do wypłynienia na morze, mają być w gotowości do przyjęcia wojska. Fregata *Indefatigable* dnia 9 do *Plymouth* przybyła, przywiozła wiadomość, iż 5. okrętów liniowych i fregata i 3. Korwety *Hiszpańskie* wypłynęły z poru *Ferrol* na dniu 1. t. m.

Nasza flota w *Kadix* pod kommandą Lorda *St. Vincent* składa się z 16. okrętów liniowych. Procz tego mamy na morzu szrodziemnym 6. okrętów liniowych pod kommandą Admirala *Nelson*, 5. w *Malcie*, 1. w *Minorce*

i 3. w *Alexandryi*, procz *Rosyjskich*, *Portugalskich*, *Neapolitańskich*, i *Tureckich*.

Dnia 15. Maja.

Rozfiano wprawdzie pogłółkę, iż Lord *Bridport* spotkał flotę *Francuzką*, i dał znak do stoczenia bitwy, lecz to wlyziko fałszywą wieścią było. Do dzisiejszego dnia od 3ch tygodni iak flota *Francuzka* wypłynęła na morze, jeszcze nie mamy żadney pewney o niej wiadomości. Zapewne jednak popłynęła do *Cadix*. Tymczasem Lord *Bridport* ściga coraz większe fity przy przylądku *Clear*. Jeszcze na dniu 10. flota jego 24. okrętów liniowych procz fregat wynosiła.

z *Paryża* dnia 14. Maja.

Rada 500. wybrała sekretneimi głosami 10. Kandydatow na urząd nowego Dyrektora dla przeftania tej lify Radzie Starznych, mającey wybrać z niej iedną osobę sekretneimi głosami. Kandydaci byli następujący: 1) General *Lefevre* miał 338. kresek. — 2) *Sieyes* Poseł w *Berlinie* 236. — 3) *Duval* Minister Policyi 216. — 4) *Gouhier* dawny Minister Sprawiedliwości 232. — 5) *Charles Lacroix* dawny Minister interesow zagranicznych 203. — 6) *Lacroix* Kontr-Admirał 189. — 7) *Moulin* General dywizyi 163. — 8) *Lambrechts* Minister Sprawiedliwości 162. — 9) *Martin* Kontr-Admirał 161. — 10) *Dupuis* członek Instytutu Narodowego 155. — Po tych naywięcej kresek mieli General *Brune*, Kontr-Admirał *Bompart*, *Lacépède*. General *Müller*, *Peltier*, *Lacoste*, *Loisel*, i *Garan-Coulon*. Wielu Deputowanych życzyło sobie, aby osoba wojskowa weszła do Dyrektoryatu.

Na dniu 12. Dyrektoryat przyfiał do Rady 500. następujące Poselswo: „Eskadra *Hiszpańska* od 5ciu okrętów liniowych i iedney fregaty, która blisko do 3ch tyfiący wojska na sobie miała, stanęła na kotwicach w stanowiątku wyspy *Aix* przy *Rocheport*. Zdrowie żołnierzy mogłoby na tym cierpieć, gdyby dopóty na okrętach zoltawali, ażby dywizya wyszła na morze, w celu doyscia swego przeznaczenia. Bydż nawet może, iż podług dalszych układow, wojska *Hiszpańskie* przejdą przez część krajow *Rzpltey*. Dyrektoryat uprzedza was Obywatele Reprezentacji o przybyciu tych wojsk, i prosi was tymczasowo o pozwolenie, aby te wojska mogły być na ląd wysadzone, a zatrzymawszy się tamże przez czas nieiaki, wolne przeyscie przez kraj *Rzpltey* zylkały. Dyrektoryat dał procz tego rozkaz, aby *Hiszpani* wszelką pomoc dla siebie otrzymali, iakiey od nas przez wzgląd na swoje położenie i dokładne porozumienie między obu Narodami trwające żądać mogą.“

(podpisano) *BARRAS* Prezydent.

Poselswo to odeftane zoltalo do Kommissyi. Wczoray z tego powodu tajny wydział był zrobiony. Poczym Rada 500. dała moc Dyrektoryatowi do wpuszczenia wspomnianych 3ch tyfiący *Hiszpanow* na ziemię *Francuzką* i dostarczenia im wszelkich potrzeb.

Wielu utrzymuje, iż wspomniona Eskadra *Hiszpańska* z *Ferrol* mająca się z flotą *Brzejską* połączyć, od burzy gwałtowney na wyspę *Aix* zapędzona zoltala; inni mówią, iż się usunęła przed przemagającą potęgą nieprzyjacielską.

Po zdanyim raporcie na dniu 10 przez Ob. *Bailleul* imieniem Kommissyi z 7 członkow złożoney względem zaboyftwa poslow naszych w *Raftad*, Rada 500 dekretowała Artyk: I. W imie Narodu *Francuzkiego* Ciało Prawodawcze donosi o zaboyftwie Pełnomocnych Poslow Rzeczypospolitey, *Bonnier*, *Roberjot* i *Jean Debry*, pokładając zaufanie w odwadze wszystkich *Francuzow*. — Artykuł II. i III. Na dniu 8. Czerwca w salach obu Rad, w każdym Kantonie, i we wszystkich Armjach ma bydż odprawiona uroczystość żałobna na pamiątkę popełnionego zaboyftwa. — Art: IV. W tymże dniu wszystkie widowilka zamknięte będą. — Art: V. Imiona konklitypcyjnych którzy do armii poszli, mają bydż uroczyscie przeczytane, i w tym miejscu przybite, gdzie naybardziej w oko wpadać będą. — Art: VI. Imiona tych, którzy nie odiechali, mają bydż zniewagą okryte, i dopoki nie wymaszlerują, nigdy nie zoltaną z lify wymazani. — Art: VII. W miejscu naywydatniejszym, w salach zgromadzenia szkół publicznych i prywatnych ma bydż zrobiony napis na pamiątkę tego mordertwa. — Artykuł VIII. Każda armia ma otrzymać osobny troykolorowy Sztandar. — Artykuł IX. Ten

Sztandar w czasie wojny ma tylko bydż noszonym za wyraźnym rozkazem naywyższego wojsk wodza. W czasie zaś pokoju ma bydż zawieszony w salach Ciała Prawodawczego. — Art: X. Wdowy i dzieci zabitych Poslow mają otrzymać proporcjonalną nadgodę za stratę sprzętow które im ukradzione zoltaly. Procz tego wdowa *Roberjota* i 2 dzieci Ob. *Bonnier* otrzymają dobra Narodowe czyniące przychodu rocznego dla każdego dziecięcia 1500, a dla wdowy *Roberjota* 3000 frankow. — Art: XI. Ma bydż wybity medal na pamiątkę poległych. — Rada starszych przyjęła tę rezolucję. Po lkończonym raporcie Ob. *Bailleul*, Ob. *Curé* miał mowę na pochwałę *Bonnier*. W niej wystawiał go, iako nayczystszygo patryotę od początku rewolucyi, lecz pomimo wielkich zdatości swoich, dla tego że był szlachcicem nigdy nie miał ferca wnieść na trybunę. — *Röderer* w swoim dzienniku *Paryzkim*, umieścił krotką biografią *Roberjota* w której wychwala mianowicie jego miłość ludzkości. Przytacza za dowód tego pamiętniki które był ułożył będąc Posłem w *Hamburgu* o tamteyszym instytucie ubogich, a które Minister wewnętrzny przed kilku miesiącami drukować rozkazał. — Ob. *Quinette* który iako członek konwencyi przez 3 lata w niewoli *Austryackiej* zoltawał, umieścił mocny artykuł w dzienniku *Przyjaciela Praw* względem zamordowania legacyi *Francuzkiej* pod *Raftad*. Wzywa tam wszystkich do zemfity.

Podług dzisiejszych telegraficznych raportow z *Serazburga*, Ob. *Jean Debry* przyszedłszy do zdrowia, wczoray z *Serazburga* puścił się w drogę do *Paryża*. — Dyrektoryat odbiera teraz Adressa od władz konfitycynnych względem popełnionego zaboyftwa pod *Raftad*. W czasie kiedy wydana przez Dyrektoryat do Ludu *Francuzkiego* Proklamacya czytana tu była, urzędnicy Mnicypalni mieli krepę na ręku.

Lify Generala *MASSENY* z główney kwatery w *St Galle* dnia 16. *Floreal* (5. Maja). „Mam honor uwiadomić was Obywatele Dyrektorowie, iż General *Lecourbe* po odbytych wielu uporczywych bitwach, w których nieprzyjaciela trzy razy od siebie mocniejszego o nadzwyczajną przypawił stratę, osadził za rzeczą przyzwolitą cofnąć się wzdłuż rzeki *Inn* i do *Bollinzona* udać się. W tych rozmaitych potyczkach w których nieprzyjaciela przeszło 6. tyfiący ludzi utracił, General *Lecourbe* liczył w zabitych, rannych i jeńcach tylko 700. ludzi. Potykano się z bezprzykładną zażartością. — Pozdrowienie i uszanowanie. (podpisano) *MASSENA*.

W późniejszym Liście swoim General *Maffena* z główney kwatery w *Zurich* pod dniem 21. *Floreal* (10. Maja) donosi co następuje: „W dawniejszych depeszach moich uwiadomiłem was Obywatele Dyrektorowie o poruszeniach insurrekcyjnych, które w *Diffentis* i w dawnych małych Kantonach Ipoftredz się dały. Te wzrzużenia były w związku z atakami które *Austryacy* na dniu 1. t. m. przedfiewzieli. Insurgenci mieli nas utrudzać, atakować z tytu i odciać retyradę, gdyby się był główny atak powiodł nieprzyjacielowi. Insurgenci jednak ze wlyztych stron byli pokonani. Ci którzy w *Diffentis* zoltali, a którzy mieli w zamiarze odcięcie komunikacyi między Generalem *Mesnard* w kraju *Gryzonow* i Generalem *Lecourbe*, oszańcowali się w *Reichenau*. Wojska pod dowództwem Generala *Mesnard* zdobyły na dniu 3. t. m. bagnetem most przy *Reichenau*, odpędzili insurgentow, a kolumna nasza weszła na dniu 5. do *Diffentis*. Insurgenci byli do 6ciu tyfiący ludzi mocni, i powiększey części w karabiny uzbrowieni. Przeszło dwa tyfiące legło na placu. Gen: *Soult* wyruszył przeciw insurgentom w *Schwytz*. Znalazł ich rozłożonych na wzgorkach, wezwał ich do poddania się, i ci zaraz broń złożyli. Osadziwszy *Schwytz*, rzeczony General wyruszył przeciw insurgentom w *Altorf*. Tych było do 3ch tyfiący ludzi i mieli z sobą 4. armaty. Wojska nasze odebrały im ie, wielu insurgentow utraciło życie przypuszczając atak do tego miejsca, większa część iednak cofnęła się do *Wasen*. General *Soult* ścigał ich dla przeszkodzenia aby przez górę *S. Gotarda* nieuciekli do *Włoch*. Te korzyści pociągają za sobą poddanie się insurgentow w *Wallis* i pobliskich okolicach, gdzie insurrekcyja rownie się rozszerzyła.

G. *Mesnard* odebrał znaczne w wojsku posilki; Spodziewają się przeto, iż wkrótce działać zaczną zaczepnie w kraju *Voralberg*, tegoż czasu gdy *Maffena* uilo-

wać będzie przeprowadzić się przez *Ren*, i uderzyć na *Szwabii*.

Potwierdza się wiadomość, iż *G. Macdonald* przez brytyjskie i rosyjskie marsze połączył się z Armią *G. Moreau*. Dodają, iż *G. Moreau* zajmuje teraz na różnych miejscach *Alpów* niedostępne stanowiska.

Prawdziwym *Elkadry Bersteński* przeznaczeniem miało być połączenie z flotą w *Kadyx* będącą. Zapewniają, iż *Adm. Lacrosse*, który śledził przez niekiedy czas znajdował, dla przyspieszenia przygotowań, pisał dnia 20. Kwietnia do swojej żony w *Paryżu*, iż 19. okrętów *Hiszpańskich* były w gotowości do wypłynięcia za daniem najszybszego znaku, i że 6. innych okrętów tegoż rodzaju miały się tam przyłączyć. Dodają, iż będą pod dowództwem *Admirałów Maffredo i Lacrosse*, i że *G. Bruix* powróci na obcięcie urzędu Ministra marynarki.

Augustyn Monneron, dawny Dyrektor biletów skarbowych, oskarżony o zdradliwe bankructwo, i o przechowanie biletów, od Trybunału kryminalnego *Sekwany* za niewinnego uznanym został.

Ob. Abrial Kommissarz Cywilny Rządu w *Neapolu*, na mocy wyroku pod d. 14. Kwiet. odmienił formę tymczasowego Rządu, który składać się będzie z dwóch kommissyów, jednej Prawodawczej, drugiej Wykonawczej; pierwsza z 25. druga z 5. Członków.

Dyrektoryat wydał rozkaz naprawienia fortyfikacyow twierdzy *Vauban*, którą *Austriacy* zburzyli w czasie gdy byli przymuszeni ustąpić z niej w mieście *Nivos* roku 2.

Niektórzy nasi politycy znajdują przyczynę wyjścia z Dyrektoryatu *Ob. Rewbela* w złych powodzeniach *G. Scherer* który jest szwagrem jego, podobniejszą jednak rzeczą jest do prawdy, iż przyczyna tego znajdowała się w pewnych wewnętrznych związkach Dyrektoryatu.

Dokądże płynie *Admirał Bruix* z flotą swoją? zapytują się rozmaite dzienniki. Zapewne na morze szkodliwie. Spotka się z flotą *Lorda St. Vincent* przy *Kadyx* lub w cieśninie *Gibraltaru*, potem połączywszy się z flotą *Hiszpańską* popłynie do *Talonu* dla zabrania z tamtąd 10 okrętów wojennych. Potem popłynie do *Sycylii*, ścigać wszędzie *Nelsona*, i *Kadar Beja*, mścić się za stratę poniesioną pod *Abukir*, odesłać nazad *Smitha* do *Temple* i wylądować w *Egipcie*. Wyprawa w 3ch miesiącach będzie ukończoną, a *Buonaparte* ukaże się znowu we *Włoszech* lub *Konstantynopolu*.

Dzienniki tutejsze wspominają o balu który nie dawno dawał w *Londynie* *Lord Malmesbury*. Przytomnych na nim było 500 gości. Na stole stała korespondencja jego z *Paryżem* i *Lille*, w około widzieć się dawały baty pocztowe i kuryery, a to wszystko z cukru.

W liście jednym z głównej kwatery naszej *Włoskiej* armii pod dniem 2. następujące znajdują się wyrazy: „Gdyby w bitwie 27. Kwietnia dywizja *G. Victor* za nadto odsunięta, mogła dwiema godzinami przedtem stanąć na miejscu, naówczas byłibyśmy przymusili nieprzyjaciela do cofnięcia się za *Addę* i zajęlibyśmy mu 12. tysięcy niewolnika. Noc przerwała bitwę, a my cofneli się ku *Pawii*. To cofnięcie oderwało nam *Medyolan*. Mamy teraz do walczenia z nieprzyjacielem do 70. tysięcy mocnym. Nasza główna kwatera jest w *Novara*. Zdać się iż armia nasza cofnie się do *Genui*, dla utrzymania związku z wojskami w *Toskanii* etc. będącemi. Wielu Generalów udało się do *Turyń*, dla złożenia tamże rady wojennej.

W *Medyolanie* po wyjściu *Francuzów* domy 17. gorliwych patriotów wiele ucierpiały; pałac mianowicie sławnego *Serbelloni*, kosztem Rzędu *Francuskiej* meblowany, od wzburzonego ludu znacznie uszkodzonym został. — General *Moreau* odebrał wiadomość mianowania siebie na Generala en chef armii *Włoskiej* na dniu 26. Kwietnia, dniem przed bitwą pod *Cassano*, a zatem w nagłości nie mógł odmienić rozządzeń poprzednika swego. — Gdyby był General *Moreau* zaraz z początku armią we *Włoszech* dowodził, nigdybyśmy nie byli przywiezieni do tak dalekiej retirydy. General *Scherer* przybył tu już z *Włoch*, lecz udał się prosto do *Meudon*.

Z *Strazburga* donoszą, iż tam przybył *G. St. Cyr*. Został on zawieszony w komendzie swojej przez Generala *Massenę*, i chce się teraz usprawiedliwić. Pod *Lugdunem* ma być oboz założony dla 80. tysięcy wojska.

Zapewniano wprawdzie, iż Dyrektoryat otrzymał wiadomość, że flota *Hiszpańska* po swoim z *Kadyx* wypłynięciu połączyła się z flotą *Brytyjską*, co zjednoczyło się od 60. okrętów wojennych. Lecz listy pod d. 29. Lwiot: z *Kadyx* pisane, nie o tym nie wspominają, wzmiankują owszem, iż flota *Lorda St. Vincent* znowu przed tym portem widzieć się dała.

Nasza flota *Brytyjska* spotkała w drodze okręt neutralny, który na dniu 4. do *Gironde* wpłynął. Kapitan tego okrętu odebrał od kommandanta floty pakiet, adresowany do Kontr-Admirała *Martin* w *Rocheport*. Nasza flota płynęła w trzech oddziałach z 36. okrętów złożona na zachód do przylądka *Finistere* przy brzegach *Galicji* w *Hiszpanii*.

Z *Neapolu* pod dniem 17. Kwietnia odbieramy wiadomość, iż *Francuzi* miało *Andria* gdzie się 1100. insurgentów z strony Królewskiej znajdowało z wielu wsiami spalili. Równy los spotkał miasta *Citor*, *Trani*, i *Santa Lucia*. Liczba uzbrojonych wieśniaków wynosiła do 40. tysięcy. Znaczna liczba zdobytych karabinów została przez *Francuzów* spalona. W *Castelmare* ogień był podłożony, warsztat okrętowy gdzie 20. batów kanonierskich budowano, szczęściem uratowany został. Dla obrony brzegów *Neapolitańskich*, wypłynął General *Caraccioli* z wielu batami kanonierskimi, gdyż spodziewano się zawłze wylądowania *Anglików*.

Posłowie niektórych Rządów podali Ministrowi interesów zagranicznych oświadczenie względem zabójstwa Posłów naszych w *Rastad*. — Konkrypcyjni dążą z pospiechem na miejsce swego przeznaczenia. Wielu niechętnie to czyni, a ci którzy dotąd dla mody lorynetki nosili, chcą się przez krotkość wzroku wymówić od zaciągu, lecz to im nie pomaga.

G. Olivier odstępuje komendy pierwszej dywizji dla objęcia drugiej, którą składa *G. Duheme* dla udania się do armii *Włoskiej*. *G. Kellermann* obemuie komendę pierwszej Dywizji. General Adjutant *Sarrazin* odebrał rozkaz udania się do *Pulii* na obcięcie komendy nad korpusem wojsk pod dowództwem *G. Bourcier*, który wyjedzie do armii *Włoskiej*.

Dnia wczorajszego Redaktor ogłosił następujące pisma:

Armia Dunaju. — *Massena* General kommanderujący do Dyrektoryatu Wykonawczego. — w Głównej kwatery w *Bazyli* d. 4. *Floreal* (23. Kwietnia.)

„Obywatele Dyrektorowie. General *Collaud* donosi mi, iż został uwiadomiony, że nieprzyjaciel zgromadził się w wąwozie *Weinheim*, gdzie już od kilku dni został. W nocy z 19. na 20. Kwietnia General *Collaud* wyflał przeciwko niemu niektóre wojska, które na oświecie dnia uderzywszy, spędziły go z tego stanowiska, i położy na placu 100. nieprzyjaciół, z naszej strony dwóch tylko ludzi utraciło życie.

General *Legrand* donosi mi, iż inna potyczka odprawiła się w stanowiskach *Oberkirch*, *Nieder-Achern*, i *Gamst-Aurst*. Nieprzyjaciel uderzył na niego w mocniejszych siłach w zamiarze opanowania tych stanowisk, któreby mu otworzyły drogę ku *Offenburgowi*. Nasi żołnierze najmocniejszy odpor dawali; byliśmy atakowani o oświecie dnia, a bitwa trwała do 9. rana. General *Legrand* wydał rozkaz do ataku, a nieprzyjaciel był we wszystkich punktach wypartym. Zabrano 50. jeńców, pomiędzy nimi jednego oficera. Stratę nieprzyjacielską w zabitych i rannych rachować można do 200. ludzi. Z naszej strony 30. wojowników zostało zabitych lub rannych. — Pozdrowienie i Braterstwo. (podpisano) *MASSENA*.

Listy z *Rzymu* donoszą, iż od dnia 20. Kwietnia przechodziły przez to miasto dwie Pułbrygady infanterji od armii *Neapolitańskiej* idące w kray *Toskański*; inne wojska mają za nimi postępować. Dywizje *GG. Lemoine* i *Rey* udały się drogą z *Abruzji* i *Marchii Ankońskich* ku *Ferrarze*. — Okręt *le Genevex* przybył dnia 21. Kwietnia do *Korsu* mocno uszkodzony. Ten okręt udał się przed *Brindes* i przypuścił tam atak morzem, tym czasem gdy inne korpus wojsk *Francuskich* atakowało od lądu. Insurgenci którzy się znajdowali w tym mieście przymuszeni byli do ustąpienia i oddalenia się ku *Otranto*.

P. Necker do pożyczki w *Szwajcaryi* rozpoczęty przyłożył się z znaczną sumą. — Nasz dawny Posel w *Neapolu* *Ob. Lacombe St Michel* przybył tu w tych

dniah. — Minister wojenny rozkazał skonfiskować 293 par nowych trzewików, które do armii *Dunaju* miały być dostawione, gdyż podeszwy u nich były z drewna i tektury. — Tutejsze pisma prześtrzegają o fałszywych bankocetlach *Lońdżeńskich* które teraz w *Paryżu* cyrkulować mają.

Na dniu 30. Kwietnia Papież z swą swoją od 40 osob przybył do *Briancon*. — General *Auger* przyjął nominacją swoją do Ciała Prawodawczego, jest jednak jeszcze chorą w *Perpignan*. — *Archibald Nelson* został z *Temple* do *Antwerpii* wywiezionym.

Krotkie opisanie czynności Instytutu w *Kairze* od 21. *Lisopada* do 16. *Grudnia*. — Pismo o rozmaitych rodzajach zwierząt uważanych w niższym *Egipcie* i o przyczynach które tam mogły zmniejszyć rozmaitość ich rodzajów, przez *Ob. Savigny*. — Na wniosek *Ob. Sacy* zalecono Kommissji zbierać wiadomości względem pędu wód w wyższym *Nilu*. — Rapport *Ob. Desgenettes* o chorobach oczow. — Wykład osobliwości nazwanych *Capillaires*, przez *Ob. Monge*. — Wiersze stołowne do położenia *Francuzów* w *Egipcie* i o pożytkach jakich się tam spodziewać można, przez *Ob. Balzac*. — Pismo stołowne do farbowania bawełny i lnu za pomocą *Krokośu*, przez *Ob. Bertholet*. Krokoś przychodzi z *Egiptu* do *Europy*, gdzie używany jest do farbowania jedwabów. W *Egipcie* używany jest do farbowania bawełny, a pożytki tego wynalazku zasadzają się: 1) na oddzieleniu przez wodę Alkaliczną części żółtej od czerwonej, 2) na pomieszanu soli Alkalicznej z *Krokośem*; 3) na rozgrzaniu naczynia do 30. i 40. stopni ciepła. — Pismo o powszechnej Mechanice przez *Ob. Fourier*. — Stan mieszkanców *Egiptu* zmarłych w ciągu stu dni, czytany przez *Buonaparte*. Liczba ich składa się z 1076. famych *Muzułmanów*. — Świeżo uczynione w *Kairze* postrzeżenie przez *Ob. Monge* i *Beauchamp*, z którego wynika, iż pochylene magnesowej igły dochodzi 12. stopniów. — Rapport o podróży do *Damiette*. Dwa pisma podane były Instytutowi przez obcych uczonych; to jest *Ob. Levaissier* Dyrektora Artylleryi o sposobach poprawienia niektórego żelaza i stali; i *Ob. Corancez* o sposobach zapobieżenia zepsuciu w zegarkach, pochodzącego od odmiany klimatu. Po wyznaczeniu Kommissji do roztrząśnienia pisma *Ob. Levaissier*, *Ob. Descoit* chwalebne o nim podał świadectwo. Wynalazek zaś *Ob. Corancez* odesłany jest do Kommissji złożonej z *Ob. Costaz* i *Fourrier*.

z *Hagi* dnia 18. *Maja*.

Na dniu 28. nowa trzecia część ciała naszego prawodawczego obraną będzie. Podług wprowadzonego porządku już na trzy lata wprzód wiemy, jakie członki wyjdą. — Pokazanie się 12. *Angielskich* szalupow kanonierskich przy ujściu *Ems* i *Watten*, sprawiło tu wielkie wrażenie, i lubo wspomniane statki nie nieprzyjacielskiego jeszcze niepopelnili, posłano jednak śpiesznie jeden regiment huzarów i pułbrygadę do departamentu *Ems*.

z *Kadyx* dnia 19. Kwietnia.

Z *Paryża* przybył tu przez *Madryt* officer *Francuski* z Adjutantem który z naszym gubernatorem i *Adm. tem Mazaredo* już wiele odbył konferencyow. Słychać, iż flota nasza, należycie w żywność opatrzona, i do wypłynięcia gotowa połączy się z flotą *Brytyjską*. Flota *Angielska* oddaliła się nagle z naszych okolic.

z *Sztokholm* dnia 30. Kwietnia.

Rozchodzi się tu wiadomość, iż Król nasz odprawi uroczystość koronacji w przyszłym miesiącu *Wrześniu*. Okoliczność tę mają tu za nader ważną, ponieważ koronacja zwykła zawsze poprzedzać zwolanie generalnych Stanów *Szwecji*.

P. Hailes Posel *Angielski* wyjeżdża za pozwoleniem swego dworu, na czas z tej stolicy.

z *Konstantynopola* dnia 1. *Maja*.

(z *Gazety Prezburskiej*.)

Wczoraj o godzinie 9. huk armaty dał się tu niespodzianie słyszeć. W kilka minut potem po wszystkich ulicach krzyk powszechny chodził. Zdrada, zdrada, okręty nasze zginęły, do tego krzyku łączyły się narzekania *Turków*. Zaledwie o przyczynie rozruchu dowiedziałem się, pobiegiem zaraz do Portu gdzie z podziwieniem spostrzegłem, iż jedna fregata *Rosyjska* od 36. armat ieden okręt wojenny *Angielski* od 40. i 2. *Tureckie* Kapry od 12. armat dobrze uzbrojone, wraz z ludźmi i dostatecznym zapasem żywności tonąć zaczęły. Fregata *Rosyjska* była potrzaskana przez zapalenie na niej ładunku prochowego, co sprawiło huk wyzey wspomniany. *Angielski* okręt był w trzech miejscach podpalony, i zatonał z 7. maytkami i iednym kommissarzem, tudzież całym ładunkiem swoim. Dwa kapry *Tureckie* równie niebezpieczeństwu podlegały, gdyż ieden z nich w 5. drugi we 2. miejscach równie był podpalony, gdy iednak procz wspomnianych armat, żaden inny ciężar pogrążenia przyspieszyć mogący na nich się nie znajdował, przeto użyto sposobow do prędkiego ich jeszcze uratowania. Wszyscy się rzucili do dania pomocy, maytek ieden *Turecki* *Acsi Meh-*

met angielskiego Vice-Kapitana Tyrnolda za barki uchwyty na brzeg tak zresztą wyciągnął, iż procy szkody i lukniał, najmniejszej innej nie poniosł. Najsilniejsze doładowanie czynione zaraz były w tej mierze, wynaleziono trzech sprawców tego czynu rodem Francuzów nazwiskiem *la Roche, le Brunet, i le Mouville*, którzy byli za mayłkow przebrani i w porcie ukryci, zaraz ich do więzienia zaprowadzono. Lubo znaioma jest kara, która ich czeka, to jest, iż żywcem będą spaleni, wszelako jeszcze nie wiadomo jest zupełnie ich wyrok.

Nieukontentowanie od niejakiego czasu pomiędzy Janczarami trwające, uścisło miejsca mocnej żądzy zemścić się na Sultana za napad Francuzów. Nadgród od stu pialtrow, powiększenie żołdu i innych potrzeb dla każdego Janczara, sprawiło tę szczęśliwą odmiannę, i udecydowało wyprawę 30 tysięcy Janczarów. Według urzędzenia najwyższego Szeryfa, Aga Janczarów, będzie miał w obozie nieograniczoną władzę nad swoim korpusem, i moc czynienia zaciągów podług swego upodobania.

Dnia 15. p. m. około godziny 5. po południu wszczął się pożar w koszarach *Tofany*. Wczesny ratunek i obecność Panów Tureckich, oraz samego Sultana była przyczyną prędkiego ugaszenia, tak, iż tylko jedno krzydło tego niezmiernego gmachu zgorzało.

Dnia 25. p. m. — Emmillaryusz *Beauchamp*, który oddany był przez Anglików w ręce *Hassan Beia* komendanta *Rodu*, przyprowadzony tu został dnia onegdajszego. Nie wiemy jak sobie z nim *Porta* postąpi.

Młody jeden człowiek mianujący się *Baronem Inflanckim de Knoring*, nagle z tej *Stolicy* zniknął. Przyłany tu przez kommodora *Hood*, który go kazał zabrać z jednego neutralnego okrętu płynącego z *Egiptu*, twierdził, iż odprawiał podróż w tę stronę przed przybyciem tam Francuzów, lecz rozmaite pozory do podejrzenia, były powodem odwołania go ze *Stolicy* pod eskortą ofitarnego kuryera wyłanego do *Peterzburga*.

z *Strazburga* dnia 10. Maja.

Dnia dzisiejszego po południu ogłoszono tu wiadomość o zwycięstwie we *Włoszech* w następujących wyrazach: *Kopia Depeszy Telegraficznej z Paryża do Strazburga d. 21. Flor. (10. Maja) o 3. godzinie z rana*. Korpus armii *G. Hatry* we *Włoszech* pogromił nieprzyjaciela, zebrał mu 2500. ludzi w niewole, 1000. w zabitych, 4000. rannych zostawił. — (Podpisano) *CHAPPE* — Zgadza się z oryginałem *Bertrand* Prezydent i *Christiani* Najwyższy Sekretarz Administracji Centralnej Departamentu niższego *Renu* (Ta bitwa miała być stoczoną między 2. i 4. Maja.)

z *Szambery* dnia 14. Maja.

Ob. *Muffet* Kommissarz Dyrektoryatu w *Turyń* przybył tu z swoim sekretarzem, Ob. *Pontcuil*. Rozchodzi się wieść, iż główna kwatera opuściła *Turyń*, dla postawienia się w środku powszechnego poruszenia prawego skrzydła armii, ażeby mieć większą sposobność po-filkowania *Genui*, i dopomagania łączeniu się armii *Neapolitańskiej*, którą nieprzyjaciel stara się oddzielić.

Od brzegów *Menu* dnia 14. Maja.

Główna kwatera armii demarkacyjnej ma być przeniesiona do *Munster*. — W potyczce pod *Lecchio* na dniu 26. Kwietnia podług listów z *Werony* dwie kompanie *Moskalow* znacznie porażone zostały. Regiment huzarów *Szeklera* składa się z 5 dywizyj i jest regimentem nadgranicznym *Siedmiogrodzkiem*. Huzary są właścicielami gruntów i służą tylko przez lat kilka.

Podług jednej Gazety Niemieckiej *F. M. Suwarow* prześlął imieniem swego Monarchy Elektorowi *Bawarskiemu* list, donosząc mu w nim o czasie, w którym pierwsza kolumna korpusu wojsk *Rosyjskich*, idąca nad *Ren*, wkroczy na terytorium *Bawarskie*.

z *Frankfortu* dnia 16. Maja.

Kommunikacja z *Moguncją* jest jeszcze otwarta, lecz lekkość należy, aby wkrótce przez krążące patrole Cesarzkie ściśniętą nie została. Smutną jest rzeczą, iż zamiarem jest tamować wszelką korespondencją i handel.

Od brzegów *Renu* dnia 19. Maja.

Ob. *Bacher* przybył do *Hanau* dla ulkuteknienia zamiany niewolników. — Kuryer *Francuzki* przytrzymany przy *Plittersdorff* Ob. *Lemaire*, został pod konwojem huzarów *Szeklera* odwiezionym do forpocztów *Francuzkich*

w *Achern*. — Mówią że Generał *Danican* został aresztowanym. — Dochodzenie względem przypadku pod *Rastad*, ciągnie się z największą surowością w kwaterze Arcyksięcia *Karola*.

z *Manheimu* dnia 19. Maja.

Forpoczty *Francuzkie* które się znajdowały w *Heidelbergu*, *Leymen* i *Schwetzingen*, zbliżyły się tej nocy ku obozowi *Francuzkiemu* postawionemu o wystrzał armatny od fortecy. Generał *Darnaud* dowodzący przednią strażą, ma dziś główną swoją kwaterę postawić w *Seckenheim* o pułtory mili od naszego miasta.

Od niższej *Elby* dnia 21. Maja.

Na dniu 26. Kwietnia rozszedł się Kongres w *Friedrichsam* dla uregulowania granic między *Szwecją* i *Rosją* wyznaczony, a to iak mówią z powodu śmierci Kancelarza *Rosyjskiego* *Xcia Bezborko*. — Magistrat *Hamburki* wydał rozrządzenie względem tajnych podejrzałych towarzyszy, tudzież drukowania i rozszerzania pism burzliwych, naganających w sposób nieprzyłotny i złośliwym, zamiary i poltekki Rządów, tudzież opowiadających prawda burzliwe.

Szalupy *Angielskie* przy ujściu *Elby* krążące zatrzymują wszystkie okręty, które z *Hollandyi*, *Francyi*, *Włoch*, i *Hiszpanii* do *Hamburga* lub z *Hamburga* do tych krajów chcą płynąć, handel wiele przez to cierpi, równie iak przez embargo *Rosyjskie*. Procy tego Imperator okłarza to miasto o skłonności do zasad rewolucyjnych. Dyrektoryat *Francuzki* zarzuca mu, iż sprzyja *Anglii* i jej handlowi. *Anglia* okłarza się, iż *Hamburg* opatrnie w żywność *Francyą*, *Hollandyą*, *Hiszpanią* i *Włochy*. Wyjazd poła *Rosyjskiego* *Pana Murawiewa* do *Altony*, zatrudził mieszkańców. Jedyna nadzieja jest jeszcze w interesowaniu się Poła Cesarzkiego *Pana Boul de Schauenstein*, i *Rosyjskiego* tajnego konsyliarza *P. Alopeus* od niedawnego czasu w *Brunswiku* bawiącego. Procy tego Senat wyślął dwie deputacje do *Peterzburga*.

z *Bazyli* dnia 8. Maja.

Dnia wczorajszego słyszano tu przez cały dzień mocne z armat strzelanie, które zdawało się pochodzić z okolic *Saffury*. Korpus wojsk *Francuzkich* z 3 do 4 tysięcy ludzi złożony przeprowił się przez *Ren* wczorajszego wieczora, i poszedł ku *Wiesenthal*. Od strony *Schopfheim* o 5 mil od *Bazyli* zachodzą codzienne utarczki między *Francuzami* i *Austryakami*. Główna kwatera Generała *Maffny* znajduje się zawsze w *Zurich*.

Dnia 13. Maja. — Prace około fortyfikacyow małej *Bazyli* nie ustają; osadzono już działami wiele redut, wysypią także baterie w miejscu nazwanym *Hart* przed bramą *Alban*. *Francuzi* zajmują wszystkie ważne stanowiska zaczawszy od *Lörsch* aż do *Rheinfelden*, gdzie mają 10 tysięcy wojsk.

Mówią, iż Insurgentom małych kantonów zruynowali most nazwany *le pont du Diable*, prowadzący do okolicy *Urseren* i do góry *S. Gotarda*, ażeby *Francuzi* i *Cisalpiń* nie mogli się do nich z tej strony przeprowić.

Dnia 14. Maja. — Przed kilku dniami Generał komendujący *Maffena* złożył wielką radę wojenną, po czym wyjechał ku granicy. — Generał *Soult* pokromił buntownikow kantonu *Uri* miał zająć górę *S. Gotarda*, z kąd utrzymuje komunikacyę z armią *Włoską*. — Armia Generała *Maffeny* odbiera z *Francyi* znaczne wzmocnienia. — Podług wiadomości z *Lugdunu* największa część armii Generała *Augereau* spiesznym marszem od granic *Hiszpańskich* do *Włoch* dąży.

z *Lucerny* dnia 9. Maja.

Miedzy insurgentami wyższej *Walezji* i wojskiem przeciwko nim wyłanym, zaszły już niektóre potyczki. Ogłoszono tu urzędowe następujący *Rapport* z *Martigny* pod dniem 7. Maja:

„Dnia wczorajszego między 4. i 5. godziną po południu z armij naszej osadzonej w wąwozie *la Barne*, wyłane dwie kompanie Grenadyerow *Francuzkich* uderzyły na insurgentow przed wsią *Bastia*, i zabiły im nieco ludzi, taką w ich szeregach sprawiły trwogę, iż zaraz następującej nocy uścisły z *Martigny*. Z rana armia nasza przeszła za *Martigny*, a dziś zajmie zapewne stanowiska *Riddes*, a może i *Morge*. Insurgentom mają 5. armat, których nieumią użyć; liczbę swoją zbyt wyso-

ko podnoszą, i zostawili w tyle siebie jeden batalion złożony z dezertierow *Francuzkich* i *Austryackich*.

Dnia 12. Maja. — Dyrektor *Glaire* nieobecny dla słabości swego zdrowia złożył swoją dymisję. Ciało Przewodawcze przyłąpiło natychmiast do wyboru innego członka Dyrektoryatu; Wielka Rada podała OOb. *Dolder*, *Barras*, *Kubly*, *Nuce* i *Karmintran*, z których Senat obrął pierwszego większością 4. głosow.

W Departamencie *Lemańskim* oczekują na dzień 15. t. m. pierwszej kolumny korpusu z 18. pułbrigad przeznaczonych na wzmocnienie armij *Włoskiej*. — Generał *Soult* zupełnie już oswobodził Kanton *Uri* od insurgentow którzy się schronili ku *Seedorff* i *Altendorff*. Mocno ich stanowiska i filnie dawany odpor, czyniły tę wyprawę nader przykrą i krwawą.

z *Turyń* dnia 28. Kwietnia.

Zawczoraj przybyło do *Coul* 5. tysięcy wojsk *Francuzkich* z departamentu *Alpów nadmorskich*. Mówią, iż tą samą drogą i przez *Susa* ściga się jeszcze 30 tysięcy świeżego wojska. W niektórych wsiach w *Valle di Broso* powstały rozruchy. W *Tawersalla*, *Scrambino*, *Gargnaseo*, i *Perosa*, drzewa wolności zostały ścięte, i inne gwałty były dopełnione.

z *Bergamo* dnia 28. Kwietnia.

Gdy Kozacy na dniu 24. tu wkroczyli, radość mieszkańców była tak wielka, iż na przeciw nich z otwartymi ramionami wybiegano, ścilkano, i całowano. Ponieważ ludność *Bergamo* jest wielka, a liczba wkraczających kozakow była mała, przeto końcaby nie było całowania, lecz szczęściem, iż każdy z nich od dwóch razem *Bergamaskow* mógł być całowanym.

z *Roveredo* dnia 13. Maja.

Potwierdza się, iż armia *Francuzka* zebrała się między *Coni* i *Turyń*. Podług ostatnich wiadomości prawe jej krzydło posunęło się ku *Genui* zapewne dla ułatwienia przechodu wojskom z *Neapolu* i *Rzymu*.

Dnia 16. Maja.

W czasie wkraczania wojsk Cesarzskich do *Placencji*, ogłoszono następującą proklamacyę.

Do Narodow *Włoskich*. — Znajducie się tu armia Cesarza *Rzymskiego* i *Apostolskiego*. Walczycy ona szczególnie za powroceniem świętej Religij. Du kowieństwa, Szlachty, i dawnego Rządu *Włoskiego*. Narody, złączcie się z nami dla Boga i dla wiary. Jesteśmy w *Medyolanie* i *Placencji*, w filach zdolnych na wasze wsparcie. W *Casal Pusterlengo* d. 2. Maja 1799. — *Suwarow* Generał komendujący Armią *Austryacko-Rosyjską*.

OBWIESZCZENIE

Za zleceniem Prześwietney Kamery Wojenno-Ekonomiczney *Pruskiej* Południowych *Warszawskiej*, *Krolewka* wieś *Sielce*, z folwarkiem, propinacyą, pańszczyzną i należytosciami, w Ziemi *Gołtyńskiej* leżąca, do tych czas lekwełowana, od *S. Jana Chrzciela* roku bieżącego, aż do tego czasu roku 1801. ma być wdzierżawiona takowemu Obywatelowi, który tyłacz *Tal-rows* kaucyj flawi, i własny inwentarz różnego gatunku na grunt wprowadzić może, a osobliwie iako rządny i spokojny gospodarz znany jest. Termin na publiczną Licytacyę tegoż klucza wyznacza się na dzień 10. Czerwca r. b. w Kancellaryi *Krolewskiego* Powiatu w *Gołtyń*, w którym dniu ochotnicy o gtey godzinie zrana raczą się zgłosić, kaucyę złożyć, i oferty swoje uczynić mogą, utrzymując że zabezpieczonemu nawięcej dającemu ta wieś za aprobatą Prześwietney Kamery będzie wypyszczona. Specyfikacyę intrat z tyłcz wsi, lubo anszlag i kondycyę dzierżawne przed terminem każdej Szrody po południu w kancellaryi wyżej wyrażonego Powiatu Ziemi *Gołtyńskiej* mogą być widziane. — Dan w *Gołtyń* dnia 16. Maja 1799.

Krolewsko Pruskiej Południowych Ekonomiczna Intendatura Ziemi Gołtyńskiej, PRANGE.

DONIESIENIA.

Pałac na Ujazdowie przy ulicy Pięknej zwany pod Numerem 1755 floty, wraz z ogrodem i meblami, przez publiczną Licytacyę w terminach 5go 12go i 24go miesiąca Czerwca roku bieżącego 1799 do tego wyznaczonych, za gotowe pieniądze w złocie, lub grubey *Pruskiej* kursującej monocy, przedany będzie. — Mający ochotę nabyć wspomniany Pałac z przyłgosciami, zechcą zejść na grunt o godzinie trzeciej po południu, na trzecim zaś i ostatecznym terminie, Pałac iako wyżej opozec meblow kosztowniejszych, które osobno do Licytacyi podane będą, nawięcej ofiarującemu przez kontrakt przed urzędem przyswoitym zawrzeć się mający, przedany zostanie. — W *Warszawie* dnia 20. Maja 1799. Roku.

Paschalis donosi Prześwietnemu Publicum iż ma znówu w kamienicy swojej na krakowskim przedmieściu pod Nr. 450. Skład Cytryn i Pomarańcz w iak najprzedniejszy gatunku, które na skrzyń i kopy w iak najduszniejszy cenie iak w lecie tak zimie dostać można. Tudzież ma na sprzedaż bawelnę i przędzę bawelnianą na knoty do świec i Tabakę prądziwą Cesarzką albanę.